

Vývoj výplatních otisků ve světě

1. pokračování - úvodem

Vývoj výplatních strojů a jejich otisků v světě nebyl přímočarý, jak bychom se mohli domnívat. Prošel si složitým vývojem, ve kterém hlavním faktorem bylo hledání co možná nejlepší funkce výplatního stroje tak, aby splňoval požadavky

a/ vyplácet zásilky,

b/ registrovat poštovní poplatky.

Vývoj si prošel několika stádii:

a/ výplatní stroje s pevnou výplatní hodnotou,

b/ výplatní stroje s několikanásobnou, ale pevnou limitovanou výplatní hodnotou,

c/ výplatní stroje s mnohonásobnou výplatní hodnotou.

Řada zemí si tento vývoj odzkoušela se všemi variantami. To byly ty země, které záhy aplikovaly tento způsob vyplácení do svého poštovního provozu záhy – na konci 19. a na začátku 20. století.

Některé země naskočily do vlaku limitovaných hodnot výplatného, které se záhy ukázaly, že tudy cesta nevede. Poštovní poplatky se měnily a poštovní zásilky se zvyšujícími se hodnotami poštovního byly plné otisků s limitovanými hodnotami.

Země, které vlivem hospodářských problémů (inflace a hyperinflace vyvinuly a aplikovaly systém, který překonal všechny překážky – systém se stroji s mnohonásobnou hodnotou, která držela krok se zvyšujícím se poštovním. Tyto stroje úspěšně vyplácely své poštovní zásilky bez překážek. Tento třetí systém prošel mnoha úskalími, ale vydržel a i dnes tvoří páteř vyplácení zásilek pomocí výplatních strojů.

Každá země měla svůj systém. Jako příklad uvádím při přednáškách švýcarský systém, na kterém je vidět, jak se technika přizpůsobovala vývoji. Švýcarsko začalo vyplácet stroji s otisky, kde byla pevná (fixní) hodnota).

První podoba byla jen výplatní razítko.

Později se k výplatnímu razítku otisku připojilo denní razítko.

Odbočkou bylo výplatní razítko s označením oprávněného uživatele (bez denního razítka, které suplovalo poštovní denní razítko).

DALŠÍM STÁDIEM BYL OTISK SE TŘEMI SOUČÁSTMI – OZNAČENÍM UŽIVATELE, DENNÍM RAZÍTKEM A VÝPLATNÍM RAZÍTKEM S PEVNOU HODNOTOU VÝPLATNÉHO.

Fixním obdobím si prošla řada výrobců – Franco – HASLER – Universal – Francopost – Safag 1. Toto období trvalo dlouho zejména díky úžasné hospodářské stabilitě této alpské země. K jedné fixní hodnotě se postupně připojovaly další limitované hodnoty.

Švýcarsko se drželo této linky dlouho, pravděpodobně pod vlivem vynálezu poštovní známky z roku 1840. Heslem bylo: „Jedna hodnota – jedna známka vydaná strojem“. Touto cestou šly i jiné země, nejen Švýcarsko.

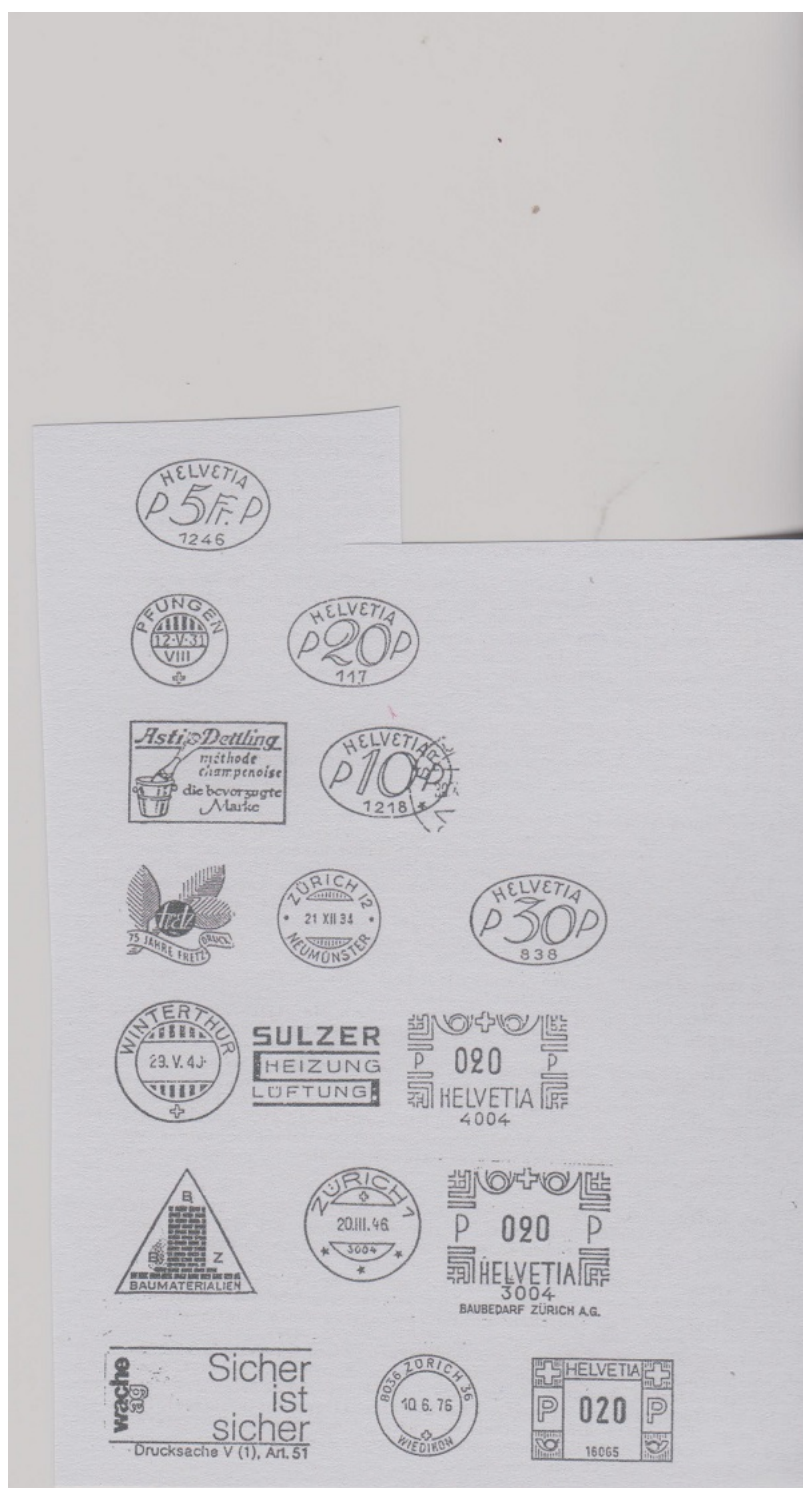
ZLOM NASTAL V ROCE 1929, KDY FIRMA HASLER PŘEDLOŽILA ŠVÝCARSKÉ POŠTOVNÍ SPRÁVĚ REVOLUČNÍ STROJ HASLER F 22.

Souhlas k výrobě a aplikaci tohoto stroje byl udělen dne 23. 10. 1929. Výplatní stroj na elektrický pohon vyplácel zásilky mnohonásobnou hodnotou.

Švýcarský otisk dostal podobu se třemi částmi – denní razítko/označení

uživatele/výplatní razítko s mnohonásobnou hodnotou. Podle konstrukce se objevily i další typy: označení uživatele/denní razítko/výplatní razítko.

Přehled vývojové řady švýcarských otisků:

V tomto seriálu jsou použity ukázky z těchto zdrojů:

1/ Archiv autora,

2/ Sbírka výplatních otisků autora,

3/ Světové katalogy výplatních otisků zejména Hawkins/Stambaugh The International pOstage Stamp Catalog,

4/ wikipedia.org.